

Valikõppeaine „Sisekaitseõpe“

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- kujuneb aktiivseks ja vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb riigi sisekaitsealisi traditsioone ja arengusuundi, osaleb poliitiliste ning majanduslike otsuste tegemisel
- mõistab sisekaitse valdkonna seotust erinevate ühiskonnaelu valdkondadega ja ühiskonna turvalisusega
- seostab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid sisekaitsevaldkonna ametkondade põhiväärtuste ja eetiliste põhimõtetega ning oskab neist lähtudes teha esmaseid eetilisi valikuid
- väärtustab sisekaitsevaldkonna põhilisi elukutseid ja vabatahtlikku sisekaitsealset tegevust abipolitseiniku ja vabatahtliku päästjana
- mõtestab oma karjääriplaneerimist ning haridustee valikuid ja analüüsib enda võimalikke sisekaitsevaldkonna karjäärivalikuid
- on omandanud esmased lihtsamad pääste, politsei- ja piirivalve põhitööde võtted ja esmaabi oskused ning oskuse kriisilukordades käituda.

1.2. Valikõppeaine kirjeldus

Sisekaitseõpe on valikõppeaine, mis koosneb erinevatest kursustest ning ühe kursuse maht on 35 tundi.

Valikõppeainesse kuuluvad järgmised kohustuslikud teoreetilised ja praktilised kursused:

1. Pääste ja esmaabi üldkursus
2. Päästetööde kursus
3. Pääste õppelaager
4. Politsei ja piirivalve üldkursus
5. Politsei kursus
6. Piirivalve kursus
7. Politsei- ja piirivalve õppelaager

Kursust Maksundus ja toll on koolil võimalik valida neis piirkondades, kus on Maksu- ja tolliameti osakond kui kompetentsikeskus.

Kursust Vanglateenistus on võimalik valida koolil, mis asub Tallinna, Harjumaa, Tartu, Lääne-Virumaa või Ida-Virumaa piirkonnas, kus on Justiitsministeeriumi vanglate osakonna kui kompetentsikeskuse poolt võimalused õppe läbi- viimiseks.

Praktilistele harjutustele, sh laagrisse, pääsemise eelduseks on teoreetilise kursuse vastava osa läbimine. Gümnaasiumis läbitud valikõppeaine kohta väljastab Sisekaitseakadeemia õpilasele tõendi.

Lõiming teiste õppeainetega

Sisekaitseõpe on multidistsiplinaarne õppeaine, mille koosseisus olevatel kursustel on kokkupuutepunkte mitmetesse ainevaldkondadesse kuuluvate õppeainetega, eelkõige:

- eesti keel
- matemaatika
- loodusained (bioloogia, geograafia - loodusgeograafia, keemia, füüsika)
- sotsiaalsed (ajalugu, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus, geograafia - inimgeograafia)
- kehaline kasvatus
- riigikaitse

1.3. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

- lähtutakse gümnaasiumi õppekava alusväärtustest, üldpädevustest ja toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega
- võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks
- kasutatakse erinevaid õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õppijakeskset käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni
- rakendatakse IKT-l põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid
- laiendatakse õpikeskkonda väljapoole kooli füüsilist keskkonda: nt muuseum, näitus, raamatukogu, õppekäigud vara- ja isikukaitsega seotud organisatsioonidesse ja siseturvalisuse ametkondadesse
- kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: paaris- ja rühmatöö, vestlus, diskussioon, väitlus, arutelu, seminar, projektõpe; skeemi, plaani, tabeli koostamine; praktilised ja uurimistööd; infootsing teabeallikatest ning infoanalüüs, referaadi ja ettekande koostamine, esitlemine IKT vahendeid kasutades; allikaanalüüs (dokument, tekst, statistika jms), töö erinevate e-riigi vahenditega (riigiportaali, e-teenused, teabepäring, õigusaktid internetis) ning kaardiga
- viiakse õppetegevus laagris läbi praktiliste oskuste ja meeskonnatöö harjutamiseks.

1.4. Füüsiline õpikeskkond

Õppe jaoks on vajalikud:

- klassiruumid või auditooriumid, mida on võimalik rühmatööde tegemiseks ümber kujundada, sh mööblit ümber paigutada, kus on internetiühendus ning audiovisuaalse tehnika kasutamise võimalus
- spordiväljak
- võimla ja matisaal vahetu sunni ja turvaktika tundide läbiviimiseks
- erivahendite, relvade ja sidevahendite koolituse võib võimalusel viia läbi politseiasutuse ruumides, mis on selleks kohandatud.

1.5. Hindamise alused

Sisekaitseõppe valikõppeaine kursuse õpitulemusi hinnates lähtutakse õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.

Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate tulemustega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Valikkursuse hindamisel kasutatakse hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“. Õppetulemuste mitteametlik hindamine toimub õppeaine, ainekursuse või selle osade arvestamisena, mille puhul positiivne tulemus on "arvestatud" ning negatiivne tulemus "mittearvestatud".

Kui soorituste hindamisel kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, siis vähemalt 51% maksimaalselt võimalikust punktiarvust saavutanud õpilase tulemuse hinnanguks on „arvestatud“. Kui saavutatud on vähem kui 51% maksimaalselt võimalikust punktisummast, on hinnanguks „mittearvestatud“, kuna õpilasel puudub miinimumteadmiste või -oskuste tase.

2. Kursuste kavad

Gümnaasiumi õppekava kohustuslikud läbivad teemad on **elukestev õpe ja karjääri planeerimine, keskkond ja jätkusuutlik areng, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, kultuuriline identiteet, teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus.**

Läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse kursuse sisuga sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid. Läbivate teemade käsitlemine õppes toetab õppeainete ja valikõppeaine vahelist lõimingu ning õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

2.1. Pääste

koosneb kahest teoreetilisest kursusest (pääste ja esmaabi üldkursus ja päästetööd) ja õppelaagrist.

2.1.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- teab päästeasutuste ajalugu ja tegevuse eesmärgid, Päästeameti struktuuri, teenuseid, põhiväärtuseid ning vabatahtliku päästja tegevust
- mõistab Päästeameti tuleohutuse ja ennetustöö vajalikkust ühiskonnas
- hindab keskkonna tule-, vee- ja koduohutust
- arutleb päästealaga seotud hädaolukordade teemal ja seob neid oma kodukoha riskidega
- kasutab oskuslikult kannatanule esmaabi andmisel reeglipäraseid võtteid
- kasutab päästetehnikat ja -varustust ning päästja kaitsevarustust vastavalt ohutusnõuetele
- teab tulekustutustööde, eriliigiliste päästetööde ja demineerimistöde aluseid ning juhtimist
- kasutab enamlevinud esmakustutusvahendeid ning töövahendeid tulekahju ja eriliigiliste päästetööde korral

Õppesisu

2.1.2. Pääste ja esmaabi üldkursus (35 tundi)

Teema	Päästeasutused (6 t)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - tuletõrje ja päästeala ajalugu - päästeala õigusaktid - päästeasutused ja nende ülesanded - Päästeameti missioon, väärtused ja visioon - Päästeameti eesmärgid - Päästeameti struktuur, päästkeskused ja komandod - Päästeameti teenused - vabatahtlikud päästjad - rahvusvahelised päästetööd, Eesti päästemeeskond - Häirekeskuse missioon, visioon ja põhiväärtused - hädaabiteadete menetlemise üldised põhimõtted - raadioside vahendite kasutamine - raadiosidepidamise kord ja kutsungid, raadioside terminalid
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab päästeasutusi, nende ajalugu, ülesandeid ning eesmärgid - teab Päästeameti struktuuri, teenuseid ja komandode võrgustikku - teab vabatahtliku päästja osalemist Päästeameti tegevuses - teab Häirekeskuse tööd ja hädaabiteadete	<ul style="list-style-type: none"> - teab päästeasutuste ajalugu ja ülesandeid - teab elukoha piirkonna päästekomando ja vabatahtliku tuletõrje lugu - nimetab olulisemaid päästeala õigusakte - teab Päästeameti missiooni, väärtuseid ja visiooni ning pikaajalisi eesmärgid - kirjeldab Päästeameti struktuuri eristades administratiivset ja operatiivteenistuslikku - nimetab Päästeameti teenuste kujunemise põhimõtteid - teab vabatahtlikuks päästjaks saamise tingimusi - nimetab vabatahtlike päästjate tegevusvaldkondi - teab Häirekeskuse peamisi ülesandeid - teab kuidas teha hädaabikõnet Eestis ja Euroopas

<p>menetlemise üldiseid põhimõtteid</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab raadioside terminale ja kutsungeid 	<ul style="list-style-type: none"> - teab hädaabiteadete menetlemise üldiseid põhimõtteid - oskab kasutada raadioside terminale õppesituatsioonis - teab raadiosides kasutatavaid kutsungeid
Teemakohane õppekirjandus:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Päästeseadus https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011206 2. Päästeameti strateegia 2015-2025 https://www.rescue.ee/dotAsset/d3ebf2fa-9987-4e6f-8860-6f201c29fb7c.pdf, 3. Päästeamet 25 Meie lugu http://www.digar.ee/id/nlib-digar:309968 4. Vabatahtliku päästja e-õpikeskkond www.priitahtlik.ee 5. Häirekeskus https://www.112.ee/et/hadaabinumber-112/helistamine-112-eestis/
Teema	Ohutus ja ennetustöö (9 t)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - muutused Päästeameti tegevuskeskkonnas - tuleohutusejärelevalve korraldus Päästeametis - üldised tuleohutuse nõuded - päästeala ennetustöö põhimõtted - tule-, vee- ja koduohutus - elanikkonnakaitse eesmärk ja meetmed - kodukoha riskid ja nende maandamine - kriisi- ja riskikommunikatsioon - hädaolukorra riskid - elutähtsate teenuste toimepidevus
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab tuleohutuse ja päästeala ennetustöö valdkondade üldist korraldust ja põhimõtteid - hindab keskkonna tule-, vee- ja koduohutust - teab elanik-konnakaitse eesmärki ja meetmeid - arutleb kodukoha riskidest ja nende maandamise võimalustest 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab tuleohutuse valdkonna eesmärke - kirjeldab ennetusvaldkonna eesmärke ning töö põhisuundasid - toob näiteid ennetustöö kampaaniatest - kirjeldab eluhoonele kehtestatud tuleohutusnõudeid - kirjeldab tule- ja veeohutusega seotud ennetusvaldkonna põhitõdesid ja oskab luua seoseid igapäevaeluga - kirjeldab koduohutuse probleeme ja nende ennetamise võimalusi - selgitab kodunõustamise eesmärki ja sihtrühmi - kirjeldab elanikkonnakaitse eesmärki - nimetab elanikkonnakaitse meetmeid - nimetab Eestis toimuda võivaid suurõnnetusi (hädaolukordi) ja arutleb nende näitel oma kodukoha riskidest ning nende maandamise võimalustest - nimetab kodus rakendatavaid ennetavaid meetmeid, et olla valmis pikemaajaliseks elutähtsa teenuse katkestuseks
Teemakohane õppekirjandus:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Päästeameti strateegia 2015-2025 https://www.rescue.ee/dotAsset/d3ebf2fa-9987-4e6f-8860-6f201c29fb7c.pdf 2. Luht, K. 2014. <i>Tule- ja uppumisõnnetuste ennetus</i>. Tallinn: Sisekaitseakadeemia. 3. Elanikkonnakaitse kontseptsioon, 2017 4. Päästeamet, tuleohutus https://www.rescue.ee/et/kodanikule/tuleohutus/ 5. Päästeamet, kortermaja tuleohutus https://www.rescue.ee/dotAsset/71c6a055-bace-4486-bb41-c8cce48efeca.pdf

	<p>6. Päästeamet, eramaja tuleohutus https://www.rescue.ee/dotAsset/1ddcc56c-7680-48c3-ae33-e51b1df96963.pdf</p> <p>7. Päästeamet, veeohutus https://www.rescue.ee/et/kodanikule/veeohutus/</p> <p>8. Päästeamet, elanikkonnakaitse https://www.rescue.ee/et/kodanikule/elanikkonnakaitse/</p> <p>9. Päästeamet, soovituslik hädaolukorra varu https://www.rescue.ee/et/kodanikule/elanikkonnakaitse/soovituslik-haedaolukorra-varu.html</p>
Teema	Esmaabi (8 t)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - kannatanu esmane ülevaatus, abi kutsumine - abiandja ja kannatanu riskide hindamine ning nakatumise vältimine - ABC (DE) ja selle rakendamine - elustamine (täiskasvanu ja laps) - erinevate traumade käsitus - eluohtliku verejooksu peatamine ja šokk - kannatanu maha jahtumise vältimine - mürgistuste, söövituste, põletuste käsitus - säästlik kannatanu liigutamine
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teostab kannatanu esmast ülevaatus hinnates elutähtsaid parameetreid - kasutab baaselustamise ja elupäästva esmaabi võtteid - rakendab lisavigastusi mitteteketavaid (seljaaju säästvaid) kannatanu liigutamise võtteid kasutades vajadusel abivahendeid 	<ul style="list-style-type: none"> - hindab eluohtliku seisundi raskust õigesti - annab esmaabi ja elustab õigesti - tagab enda ohutuse ning tervise kaitse, kasutades nakkusohu vältimiseks vastavaid isikukaitsevahendeid ja jälgides tööohutusnõudeid - käsitleb ja transpordib kannatanut ilma lisavigastusi tekitamata
Teemakohane õppekirjandus:	Õppejõu koostatud õppematerjal.
Teema	Päästetehnika ja -varustus (12 t)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - päästja kaitseriietus - päästja kaitseriietuse riietumise kontrollharjutus - suruõhuhingamisaparaadi ehitus ja tööpõhimõte - suruõhuhingamisaparaati lülitumise kontrollharjutus - päästetehnika ajalugu ja areng käsipritsidest suure tootlikkusega põhiauto pumpadeni - pääste autotehnika liigid - tuletõrjepumbad - põhiauto - tuletõrjearmatuur, joatorud, vahtkustutusseadmed, tuletõrjevoolikud, käsitöövahendid - tuletõrjeredelid - sisepõlemismootoriga töövahendid - elektrilised töövahendid - pneumaatilised ja hüdraulilised töövahendid
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab päästja kaitsevarustuse omadusi ja 	<ul style="list-style-type: none"> - teab päästja kaitsevarustuse kasutamise eesmärki ja nõudeid

<p>kaitsetaset ning kasutab seda nõuetekohaselt</p> <p>- kasutab päästetehnikat ja - varustust sihipäraselt ning vastavalt ohutusnõuetele</p>	<p>- selgitab kaasuse näitel päästja kaitsevarustuse ohutut kasutamist ning riietub ettenähtud aja jooksul vastavalt nõuetele</p> <p>- teab pääste autotehnika liike ning põhiauto ülesehitust ja rakendusvõimalusi;</p> <p>- kasutab nõuetekohaselt põhiauto tulekustutus- ja käsitöövahendeid;</p> <p>- kasutab sihipäraselt ja ohutult sisepõlemismootoriga, elektrilisi ning pneumaatilisi ja hüdraulilisi töövahendeid.</p>
Teemakohane õppekirjandus:	Õppejõu koostatud materjal

2.1.3. Päästetööd (35 tundi)

Teema	Päästetööd (35 t)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - päästetööde juhtimine. Suurõnnetused, juhtimise ja logistika eripära, koostööpartnerid, kriisikommunikatsiooni rakendamine (3 t) - põlemine ja tulekahju liigid, erinevate tulekahjude arengu ja kustutamise eripärad (3 t) - esmakustutusvahendid, tuld kustutavad ained ja nende omadused(1 t) - hargnemine põhiautolt (3 t) - suitsusukeldumine – suitsusukeldumise tehnika, suitsusukelduja füsioloogia, simuleeritud suitsusukeldumise praktilised harjutused, suitsu- ja põlemisgaaside eemaldamine (6 t) - hüdraulilised ja pneumaatilised päästevahendid ning nende kasutamine (3 t) - transpordiõnnetused (3 t) - veeõnnetused ja pinnaltpäästetööd (3 t) - ohtlike ainetega seotud õnnetused (3 t) - loomade päästmine (1 t) - demineerimine (3 t) - moodsa tehnoloogia kasutamine päästesündmusel (droonid, soojuskaamera, kiivrikaamera, GIS jm) (3t)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab juhtimise põhimõtteid tavaolukorras ja suurõnnetuse korral - teab põlemise keemilisi ja füüsikalisi tegureid, tulekahju liike - kasutab enamlevinud esmakustutus-vahendeid vastavalt põlemise liigile - teostab nõuetekohast standardhargnemist põhiautolt - liigub piiratud nähtavusega hingamiskõlbmatas keskkonnas 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab pääste juhtimisstruktuure ja juhtimistasandeid - selgitab näidiste varal päästetöö juhtide eraldusmärke - teab koostöö põhimõtteid politsei, kiirabi ja teiste partneritega - selgitab põlemise keemilisi ja füüsikalisi tegureid - teab erinevaid tulekahju liike ning nende arengu ja kustutamise eripärasid - teab sisetulekahju arengu üldiseid protsesse ning nendest tulenevaid ohte - teab esmakustutusvahendeid ja nende sobivust erinevate põlengu liikide kustutamiseks - kasutab enamlevinud esmakustutusvahendeid (vahtkustuti, vesikustuti, pulberkustuti, kustutustekk) õigesti - selgitab skeemi abil enamlevinud hargnemiste standardprotseduure; - hindab elulise juhtumi/videofilmi varal standardhargnemise nõuetekohasust - imiteerib suitsusukeldumist lüli liikmena piiratud nähtavusega keskkonnas (parafiini suits) kasutades respiraatorit või hingamisaparaati

<ul style="list-style-type: none"> - teab hüdrauliliste ja pneumaatiliste päästevahendite ohutut rakendamist - teab eriliigiliste päästetööde liike, neile reageerimist ning võimalikke ohte - teab demineerimistööga seotud tegevusi, töövahendeid ning ennetustegevust 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kannatanu transpordivõtteid piiratud nähtavusega hingamiskõlbmatust keskkonnas - teab suitsu- ja põlemisgaaside eemaldamise nõudeid - selgitab skeemi abil nõuetekohast hüdrauliliste ja pneumaatiliste töövahendite standardhargnemisi - tutvub hüdrauliliste ja pneumaatiliste päästevahendite ohutu kasutamisega - teab eriliigiliste päästetööde liike (liiklusavariid, pinnaltpäästetööd, õnnetused ohtlike ainetega, loomapääste) ja nendega seotud ohte - teostab põhilised toiminguid sõiduauto avariil, ennetab süttimisohu ja stabiliseerib sõiduauto - oskab heita vette päästevahendit kuni 20 meetrit kaldast - oskab kasutada redelit ja heita päästevahendit jääolude imiteerimisel; - oskab märgistada veepinnal vahetult vee alla vajunud kannatanu asukohta - teab ohtlike ainete klassifikatsiooni ja märgistust - teab olmekeemia ja keemiaõnnetuste likvideerimise põhimõtteid - abistab abitusse seisundisse sattunud loomi kasutades käsitöövahendeid - teab pommiohu, lahingumoonu ohu ja plahvatusohu tõrjumisega seotud tegevusi - tunneb demineerimistöö varustust - kirjeldab demineerimistööga seotud ennetusmeetmeid
<p>Teemakohane õppekirjandus:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Päästeseadus https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011206 2. Päästeameti strateegia 2015-2025 https://www.rescue.ee/dotAsset/d3ebf2fa-9987-4e6f-8860-6f201c29fb7c.pdf, 3. Päästeamet 25 Meie lugu http://www.digar.ee/id/nlib-digar:309968

2.1.4. Pääste õppelaager (35 tundi)

Õpitulemused ja õppesisu

Õpetusega taotletakse, et õpilane kinnistab ja täiendab laagris õppeprotsessi käigus omandatud teoreetilisi teadmisi, süvendab praktilisi oskusi ning päästeteenistuja väärtuspõhiseid hoiakuid ja eetikapõhimõtteid.

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- teeb meeskonnaliikmena tehniliselt korrektselt, töövahendeid säästvalt ja ohutusnõudeid järgides päästetööde tüüpilisi ülesandeid õppe eesmärgil simuleeritud situatsioonides
- kasutab päästetehnikat ja -varustust ning päästja kaitsevarustust vastavalt juhiste ja ohutusnõuetele
- kasutab enamlevinud esmakustutusvahendeid ning töövahendeid tulekahju ja eriliigiliste päästetööde korral vastavalt juhiste ja ohutusnõuetele
- kasutab oskuslikult kannatanule esmaabi andmisel reeglipäraseid võtteid
- oskab teadlikult hinnata enesesuutlikkust ja füüsilist võimekust pääste valdkonna kutsevalikul ning vabatahtlikuks tööks

Kõik praktilised harjutused tehakse rühmas või paarides. Teoreetilisi teadmisi harjutatakse ja kinnistatakse simuleeritud tegevuste käigus.

Õppesisu

Teema	Päästeala ennetustöö (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - koduohutus: <ul style="list-style-type: none"> - mõisted ja statistika - vigastussurmad ja nende ennetamine - kodunõustamise praktiline harjutus: eluruumi tuleohutusala riskide hindamine
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - hindab keskkonna tule-, vee- ja koduohutust 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab kodu tuleohutusega seotud põhitõdesid ja oskab luua seoseid igapäevaeluga - kirjeldab eluhoonele kehtestatud tuleohutusnõudeid - kirjeldab koduohutuse probleeme ja nende ennetamise võimalusi - oskab olla valmis elutähtsate teenuste katkestusteks ja tegutseda erinevates hädaolukordades
Teema	Tulekustutustööd (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - suitsusukeldumine: <ul style="list-style-type: none"> - päästetöö suitsusukeldumishand - varustus ja töövahendid - kannatanu päästmine - ohud ja riskid suitsusukeldumisel - tööohutus suitsusukeldumisel - praktilised harjutused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - liigub piiratud nähtavusega hingamiskõlbmatus keskkonnas leidmaks ja abistamiseks kannatanuid simuleeritud suitsusukeldumise olukorras 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab erinevaid suitsu ja põlemisgaaside eemaldamise meetodeid tulekahjudel - imiteeritud suitsusukeldumine grupitööna infrapunakaamerata on sooritatud tehniliselt korrektselt ja ohutult - leiab ja transpordib kannatanu ohutult ja lisavigastusi tekitamata - kasutab imiteeritud suitsusukeldumisel info edastamisel raadiosidet ja kommunikatsioonivahendeid tehniliselt õigesti
Teema	Esmakustutusvahendid, tuld kustutavad ained ja nende omadused (4)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - kasutab enamlevinud esmakustutusvahendeid vastavalt põlemise liigile simuleeritud tulekahju olukorras 	<ul style="list-style-type: none"> - teab erinevate tulekahjude kustutamise eripära - loetleb esmakustutusvahendeid ja nende sobivust erinevate põlengu liikide kustutamiseks - kasutab enamlevinud esmakustutusvahendeid (vahtkustuti, vesikustuti, pulberkustuti, kustutustekk) õigesti ja tagades enese ning teiste ohutuse
Teema	Tehnilised päästetööd (6)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - liiklusõnnetused: <ul style="list-style-type: none"> - ohutuse tagamine - sõiduki stabiliseerimine - konstruktsioonide avamise tehnika - tööohutus - veepääste: <ul style="list-style-type: none"> - päästetöö pinnaltpääste juhend - varustus ja töövahendid - kannatanu päästmine - tööohutus - praktilised harjutused

Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - hindab enda toimetulekut ja enesesuutlikkust hüdrauliliste ja pneumaatiliste päästevahendite ohutul rakendamisel simuleeritud avarii olukorras - hindab enda toimetulekut ja enesesuutlikkust ja tutvub pinnaltpäästetöödega õppeolukorras 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab liiklusõnnetusel esinevaid ohtusid ja oskab neid vältida - paigaldab ohutult ja vastavalt juhendile turvarakise (turvapadja püüdja) sõiduauto roolile - valib välja autovraki lõikamiseks ja stabiliseerimiseks õiged töövahendid - demonstreerib sõiduauto konstruktsioonide avamise võimalusi vastavalt oma füüsilisele võimekusele - kasutab autovraki lõikamisel ja stabiliseerimisel ohutuid töövõtteid - kirjeldab veekogudel esinevaid ohtusid ja oskab neid vältida - demonstreerib kaldalt päästmise vahendite kasutamist tehniliselt õigesti - näitab korrektseid käemärguandeid vastavalt situatsioonile - kasutab pinnaltpääste varustust tehniliselt õigesti ja hoiab seda töökorras - kasutab endale ja kannatanule ohutuid töövõtteid
Teema	Elupäästev esmaabi päästetöödel (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - elustamise ACB: <ul style="list-style-type: none"> - teadvuseta kannatanu, erinevad teadvusetuse seisundid, stabiilne külgasend; - surm, kliinilise ja bioloogilise surma tunnused - elutunnuste kontrollimine - üksinda ilma abivahenditeta elustamine - kahekesi ilma abivahenditeta elustamine - praktilised harjutused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi 	<ul style="list-style-type: none"> - annab esmaabi, sh osaleb kannatanu seisundi stabiliseerimisel ja elu säilitamisel - tagab enda ohutuse ning tervise kaitse, kasutades nakkusohu vältimiseks vastavaid isikukaitsevahendeid ja jälgides tööohutusnõudeid
Teema	Iseseisev töö (13)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - õppija harjutab ja kinnistab laagris õpitud praktilisi tegevusi; - töötab läbi õppematerjalid, praktiliste tegevuste ja harjutuste juhendmaterjalid. 	<ul style="list-style-type: none"> - sooritab praktilised harjutused ohutult ja tehniliselt õigesti; - sooritab laagriõpet kokkuvõtva kirjaliku testi vähemalt lävendi tasemel.

2.2. Kursus „Politsei- ja piirivalve üldkursus“

2.2.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- kirjeldab Politsei- ja Piirivalveameti ülesehitust, ülesandeid ning politseiteenistuse korraldust vastavalt Politsei- ja Piirivalveameti põhimäärusele ning Politsei ja piirivalve seadusele
- kirjeldab ja toob näiteid siseriikliku ja rahvusvahelise politseikoostöö võimaluste kohta
- kirjeldab ja toob elulisi näiteid politseiteenistuses kasutatavate enesekaitsevahendite, sidepidamisvahendite ning teenistusrelvade kasutamise kohta
- selgitab vabatahtlike kaasamise põhimõtteid politsei ja piirivalve valdkonnas

Teema	Politseiteenistuse regulatsiooni ning organisatsiooni kultuuri ja struktuuri tundmine (15 tundi)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - politsei ajaloolise tausta ülevaade - eesti politsei ja piirivalve tähtsamad sündmused aastatel 1918 -1940, eesti politsei ja piirivalve aastatel 1990 - 2010, PPA loomine ja organisatsioonilised muutused - PPA missioon, visioon - PPA sümboolika: vapp, lipp, teenetemärgid, teenistusastmed - PPA struktuur ja struktuuriüksuste põhiülesanded - avaliku teenistuse seadus - politsei, kui korrakaitseorgani, pädevuse ja volituste määratlemine korrakaitseseaduse ja eriseaduste alusel - riiklikud ja rahvusvahelised kutse-eeetika eeskirjad - avaliku teenistuse seadus, european code of police ethics, ethics of border security - ametniku eetilise käitumine - ekskursioon ühte lähimasse politseiprefektuuri
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab Politsei- ja Piirivalveameti ülesandeid ning politseiteenistuste korraldust vastavalt Politsei- ja Piirivalveameti põhimäärusele ning Politsei ja piirivalve seadusele 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab oma sõnadega avaliku teenistuse üldpõhimõtteid - kirjeldab Politsei- ja Piirivalveameti ajalugu ning arengu; - kirjeldab politsei (k.a. piirivalve) sümboolikat näidiste alusel, nimetab põhilisi traditsioone ning selgitab näidete alusel põhiväärtuseid - kirjeldab Politsei- ja Piirivalveameti struktuuri, põhiülesandeid ja eesmärgi vastavalt Politsei- ja Piirivalveameti põhimäärusele ning Politsei- ja piirivalve seadusele - selgitab ja toob elulisi näiteid politseiteenistuses eetilise käitumise kohta
Teema	Politsei siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö (12 tundi)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - politsei siseriiklik koostöö - politsei rahvusvaheline koostöö k.a. rahvusvahelised organisatsioonid ja nende põhitegevused (Europol, Interpol, Frontex, CEPOL, EASO, OSCE) - politsei siseriiklikud ja rahvusvahelised andmebaasid - E-politsei, POLIS, MIS, KILP, PIKO - Schengeni ühtse viisaruumi kujunemine ning kompensatsioonimeetmete rakendamise võimalused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab ja toob elulisi näiteid politseiteenistuses kasutatavate enesekaitsevahendite, sidepidamisvahendite ning teenistusrelvade kasutamise kohta 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab Eestile olulisemaid siseriiklike ja rahvusvahelisi organisatsioone, kellega tehakse politseikoostööd ning toob koostöövõimaluste kohta näiteid; - kirjeldab ning toob elulisi näiteid kompensatsioonimeetmete rakendamise võimaluste kohta Eestis
Teema	Politseiteenistuses kasutatavad enesekaitsevahendid, sidepidamisvahendid ning teenistusrelvad (6 tundi)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - politseiteenistuses kasutatavad enesekaitsevahendid - politseiteenistuses kasutatavad sidepidamisvahendid - politseiteenistuses kasutatavad erivahendid - politsei teenistusrelvad
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:

- kirjeldab ja toob elulisi näiteid politseiteenistuses kasutatavate enesekaitsevahendite, sidepidamisvahendite ning teenistusrelvade kasutamise kohta	- kirjeldab ning toob näiteid politseiteenistuses kasutatavate enesekaitsevahendite kohta - kirjeldab ning toob näiteid politseiteenistuses kasutatavate sidevahendite kohta - kirjeldab, vastavalt Korrakaitseadusele, milliseid teenistusrelvi politseis kasutatakse - kirjeldab ja toob elulisi näiteid erivahendite ja nende kasutamise kohta, vastavalt Korrakaitseadusele
Teema	Vabatahtlike kaasamine politseiteenistusse (2 tundi)
Alateema	- vabatahtlike kaasamine ja rakendamine - abipolitseiniku õigused ning tegevusala - vabatahtlik merepääste
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- selgitab vabatahtlike kaasamise põhimõtteid politsei ja piirivalve valdkonnas	- kirjeldab ning toob elulisi näiteid vabatahtlike kaasamisvõimaluste kohta - selgitab abipolitseiniku põhitegevusi, kutsesobivuse nõudeid ning väljaõpet vastavalt Abipolitseiniku seadusele - selgitab vabatahtliku merepääste põhimõtteid vastavalt Politsei ja piirivalveseadusele
Teemakohane õppekirjandus:	1. Piirivalveameti põhimäärus 2. Politsei ja piirivalve seadus 3. Politsei- ja Piirivalveameti koduleht 4. Avaliku teenistuse seadus 5. Ametniku eetikakoodeks 6. Korrakaitseadus 7. Abipolitseiniku seadus 8. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus 2015/0310 mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet 9. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus 2016/399, Schengeni piirieskirjad. 10. Ametniku eetikakoodeks. Kättesaadav kodulehelt: Avaliku teenistus 11. European Code of Police Ethics, 12. Ethics of Border Security - Frontex - Europa EU. 13. Sieberk, E., Politseietika kaasused. Kättesaadav Digiriivis. 14. Sieberk, E., Politseietika: teooria ja praktika. Kättesaadav Digiriivis. 15. Teenistusrelva liigid ning teenistusrelvade, nende laskemoona ja tulirelva osade käitlemise ja üleandmise kord 16. Kutser, A. 1998. Relvastuse konspekt. Politseikool. 17. Kalev, A. 2003. Politseinik tulejoonel. Tallinn.

2.3. Kursus „Politsei“

2.3.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- toob näiteid väärtegudest ja kuritegudest, eristab neid ja eristab üldiselt süütegude menetlust
- nimetab korrakaitse seaduse meetmeid ning toob näiteid korrarikkumisest, ohust ja ohu kahtlusest
- nimetab mõned liikluse järelevalve meetmed ja liikluse ohutuse suurendamise võimalused
- kirjeldab ohtu sattumise ja süütegude ennetamise võimalusi
- kirjeldab sündmuskohal tegutsemise ja asitõendite käitlemise üldiseid tegevusi
- kirjeldab politsei patrulltegevuse üldisi eesmärke ja toob näiteid patrullimisest

Teema	Karistusõiguse kohaldamise üldpõhimõtteid (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - õiguse jagunemine: avalik õigus ja eraõigus, politsei tegevus karistusõiguse ja korraaitse (haldusõiguse) alusel - karistusõiguse ja menetlusõiguse üldised põhimõtted
	<ul style="list-style-type: none"> - väärted ja kuriteod, eristamine ja näited - süüteomenetluse üldised põhimõtted ja toimingud
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - eristab väärtegu ja kuritegu ning toob näiteid - eristab üldiselt süütegude menetlust 	<ul style="list-style-type: none"> - toob sisult korrektseid näiteid väärtegudest ja kuritegudest selgitamiseks väärted ja kuriteo mõistet - eristab etteantud loetelust või kaasuste alusel väärteguid ja kuritegusid - eristab üldiselt süütegude menetlust
Teema	Avaliku korra kaitse üldpõhimõtted (5)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - põhiõigused ja nende kaitsevajadus - politseitöö põhimõtted ja mudelid riiklikus järelevalves (ennetus/reageerimine/eriala/kogukonna põhine lähenemine) - politsei, kui korraaitseorgani, pädevuse ja volitused korraaitseaduse alusel, avaliku korra eest vastutav isik ja ohu liigid - riikliku järelevalve üld- ja erimeetmete tutvustus
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - on tutvunud korraaitseadusega ning nimetab mõnda politsei järelevalve meetet - eristab korraaitsumist, ohtu ja ohu kahtlust ning toob näiteid 	<ul style="list-style-type: none"> - toob näiteid politsei poolt kohaldatavatest korraaitse meetmetest - selgitab ja eristab korraaitsumist, ohtu ja ohu kahtlust ning toob vastavaid sisuliselt õigeid näiteid - oskab nimetada põhiõigusi, mida korraaitsumises kaitstakse ja mida korraaitsumisega riivatakse
Teema	Liiklusjärelevalve teostamine (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - liiklusseaduse reguleerimisala ja struktuur. Enamlevinud liiklusrikkumised - politsei tegevused liiklusjärelevalves - liiklusõnnetuste põhjused ja ennetamise võimalused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - on tutvunud liiklusseadusega ja nimetab mõnda politsei poolt kohaldatavat järelevalve meetet - nimetab üldiselt liiklusõnnetuste levinumad põhjused ja ennetamise võimalusi 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab liikluspolitseiniku töö ülesandeid - nimetab liiklusõnnetuse levinumaid põhjuseid - selgitab liiklusõnnetuste ennetamise võimalusi jalakäija, autojuhi ja politseiametniku vaates
Teema	Ohtu sattumise ja süütegude ennetamine (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - noorsoopolitsei töö ja üldised näited koostöövõrgustikest ja ennetusest - korraaitsumise toime pannud lapse mõjutamise võimalused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - nimetab mõned noorsoopolitseiniku tööülesandeid 	<ul style="list-style-type: none"> - toob elulisi näiteid noorsoopolitseiniku tööst - toob sisult õigeid näiteid koostöövõrgustike kohta - selgitab korraaitsumise toime pannud lapse mõjutamise võimalusi

<ul style="list-style-type: none"> - toob näiteid koostöövõrgustike kohta - toob näiteid korrariikumise toimepannud lapse mõjutamise võimaluste kohta 	
Teema	Tegutsemine sündmuskohal ja asitõendite käitlemine (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - kriminalistika ja tõendite kogumise üldiste põhimõtete tutvustus - sündmuskoha kaitsmise vajadus, tõendite leidmine - sündmuskoha vaatluse põhimõtted ja üldised näited
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab kriminalisti peamisi tööülesandeid - tunneb sündmuskoha ja asitõendite kogumise üldisi põhimõtteid - kirjeldab sündmuskoha kaitse ja asitõendite puutumatuse tagamise vajadust 	<ul style="list-style-type: none"> - toob näiteid kriminalisti tööülesannetest - toob näiteid mõnest sündmuskoha asitõendite kogumise tegevusest - selgitab ja põhjendab sündmuskoha kaitse ja asitõendite puutumatuse tagamise vajadust
Teema	Piirkondlik politseitöö (4)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - piirkondliku politseitöö ja noorsoopolitsei töö üldised põhimõtted - politsei töö strateegiad piirkondlikus politseios - kogukonna kaasamise ja võrgustikutöö
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab piirkonnapolitseainiku peamisi tööülesandeid - nimetab mõne politseitöö strateegia - teab peamisi kogukonna kaasamise ja võrgustikutöö võimalusi 	<ul style="list-style-type: none"> - toob näiteid piirkonnapolitseainiku tööülesannetest - nimetab mõne politseitöö strateegia - nimetab mõne kogukonna kaasamise ja võrgustikutöö võimaluse
Teema	Välijuhtimine ning patrulltegevuse planeerimine ja teostamine (4)
Alateema	<ul style="list-style-type: none"> - politsei patrulltegevuse ja välijuhtimise põhilise tegevused ja ülesanded - politsei patrullpolitseiniku töö tutvustus, tüüpilised väljakutsed ja tööülesandes patrullis
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab väljuhi ja patrullpolitseiniku peamisi tööülesandeid - teab väljakutsetele reageerimise ja lahendamise võimalusi patrullis 	<ul style="list-style-type: none"> - toob näiteid väljuhi tööülesannetest - toob näiteid patrullpolitseiniku tööülesannetest - selgitab väljakutsetele reageerimise ja lahendamise võimalusi näite põhjal
Teema	Õppekäik politseiasutusse (6)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - liiklusjärelvalve, patrull, välijuhtimine, teenistuskoad - piirkonnapolitsei, ennetus, noorsootöö - kriminaalpolitsei, süüteomenetlus, kriminalistika
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - õpilane külastab ja tutvub politseijaoskonna või mõne muu politseiasutuse igapäevatöoga 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teadlikult hinnata enesesuutlikkust politsei valdkonna kutsevalikul

Teemakohane õppekirjandus:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liiklusseadus 2. Korrakaitseseadus 3. Põhiseadus 4. Karistusseadustik 5. Kriminaalmenetluse seadustik 6. Väärteomenetluse seadustik 7. Välitegevuse kord (AK) 8. Piirkondliku politseitöö juhend
----------------------------	--

2.4. Kursus „Piirivalve“

2.4.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- selgitab piiri valvamise üldiseid põhimõtteid, meetodeid ja taktikat
- tuvastab reisi ning transpordivahendi dokumentide lihtsamaid võltsinguid
- selgitab ohutuse nõudeid veekogul olles

Õppesisu

Teema	Piiri valvamine (15 tundi)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - integreeritud piirihaldus (ülevalde välis- ja sisepiirist, piiripunktide ja kordonitest (maismaa-, sadama- ja lennujaamapiiripunktid, kordonid, patrulligrupid – nende ülesanded ja tegevused iph-s) - neljaastmeline riiki lubamise mudel - riigipiir, selle tähistamine ja erinevad piirimärgid (maismaapiir, õhupiir, merepiir, piiriveekogud) - piirikontrolli ja riigipiiri valvamise ajutine taaskehtestamine sisepiiril (üldine info) - piiri valvamise erinevad meetodid k.a. tehnilised vahendid (vaatlusseadmed, radarid, seiresüsteemid) - piiri valvamise erinevad toimkonnad (auto-, jalgsi- kaatri- jm patrullid; toimkondade õigused, kohustused ja ülesanded) - tegevused piiripunktis (isikute kontrollimine (nõuded välispiiri ületamiseks), transpordivahendite kontrollimine (transpordivahendi tuvastamine), kauba kontrollimine (tolлиеесkirjad reisijatele), menetlused piiripunktis (piiriületuse tõkestamine, viisaväljastamine, enamlevinud väärteod jm juhtumid), II astme kontroll) - karistused riigipiiri seaduse rikkumise eest - karistusseadustikus kehtestatud karistused riigipiiriga seotud süütegude eest
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - selgitab piiri valvamise üldiseid põhimõtteid, meetodeid ja taktikat 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab integreeritud piirihalduse üldiseid põhimõtteid - nimetab, milliste siseriiklike ja rahvusvaheliste õigusaktide alusel toimub riigipiiri valvamine - selgitab, kuidas tähistatakse riigipiiri ning piiririba - kirjeldab piiri valvamise meetodeid - loetleb ning kirjeldab erinevaid piiri valvamisel kasutatavaid teenistustoimkondi ja nende põhilisi tegevusi toimkondades - selgitab isikute, transpordivahendi ning dokumentide kontrollimise põhimõtteid piiripunktis

Teema	Dokumentide kontrollimine (12 tundi)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - isikut tõendavate dokumentide seadus - võltsingute klassifitseerimine (identiteedi- ja dokumendipettuse jaotus) - dokumentide materjal – turvapaber, plastikud (pc, pvc) - trükkimise stiilid – ofsettrükk, kõrgtrükk, intagliotrükk, tindiprinteri trükk, laserprinteri trükk, lasergraveering - turvaelemendid – aluspõhjamuster, mikrokiri, vesimärk, sünkroontrükk, ovi, dovid - isiku tuvastamise põhimõtted, praktilised harjutused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - tuvastab reisi ning transpordivahendi dokumentide lihtsamaid võltsinguid 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab Eestis Vabariigis väljastatavaid piiri ületuse dokumente ning kirjeldab, mis alustel neid väljastatakse - kirjeldab enamlevinumaid võltsinguid ja nende tunnuseid - kirjeldab reisidokumentides k.a. pangatähtedel enamlevinumaid turvaelemente ning lihtsamaid võltsingutunnuseid - tuvastab isiku (isik- dokumendis olev foto) ning selgitab isiku tuvastamise põhimõtteid
Teema	Veekogul ohutusnõuete tagamine (3 tundi)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - alustel olevad ning isiklikud päästevahendid ning nende kasutamise olulisus - otsingute ja päästetööde läbiviimise põhimõtted veekogul k.a. piiriveekogul - merereostus ja sellest teavitamine - erinevad päästevestid ning nende kasutamine
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - selgitab ohutuse nõudeid veekogul olles 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab oma sõnadega päästevahendite kasutamise vajalikkust - kirjeldab otsingu ja päästetööde üldiseid põhimõtteid merel ja piiriveekogul - kasutab päästevesti
Teema	Õppekäik piirivalveasutusse (5)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - õpilane külastab ja tutvub mõne piirivalveasutuse igapäevatööga 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab teadlikult hinnata enesesuutlikkust piirivalve valdkonna kutsevalikul
Teemakohane õppekirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Piirirežiimi eeskirja kinnitamine 2. Riigipiiri seadus 3. Karistusseadustik 4. Isikut tõendavate dokumentide seadus; 5. Õigusakt Euroopa piiri- ja rannikuvalve loomisest ning integreeritud piirihalduse mudelist. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus 2016/ 1624 6. PRADO koduleht 7. Ed Edison koduleht <p>Otsingu- ja päästetöö, sealhulgas merereostuse avastamise ja likvideerimise kord Eesti merealal ning piiriveekogus</p>

2.5. Politsei õppelaager

2.5.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpetusega taotletakse, et õpilane kinnitab ja täiendab laagris õppeprotsessi käigus omandatud teoreetilisi teadmisi, süvendab praktilisi oskusi ning politseiametniku väärtuspõhiseid hoiakuid ja eetikapõhimõtteid.

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- oskab teadlikult hinnata enesesuutlikkust ja füüsilist võimekust politsei valdkonna kutsevalikul ning valmidust vabatahtlikuks tööks
- oskab tegutseda politseilist sekkumist vajavates elulistes simuleeritud sündmustes vastutustundlikult, järgida kokkulepitud reegleid ja norme, kasutada ohutult tehnilisi vahendeid ning enesekaitsevõtteid

Kõik praktilised harjutused tehakse rühmas või paarides. Teoreetilisi teadmisi harjutatakse ja kinnistatakse simuleeritud tegevuste käigus.

Õppesisu

Teema	Riviõpe (4)
Alateemad: - demonstratsioon ja praktilised harjutusülesanded	- rivikorra kujunemise ajalugu, kasutamise vajadus ja tähtsus - rivivõtted ja käsklused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- riviõppe põhiliste käskluste täitmine	- täidab õigesti rühmas riviõpetuse põhilisi käsklusi
Teema	Füüsiline ettevalmistus (5)
Alateemad: - tehnika demonstratsioon ja praktilised harjutusülesanded	- 1500 meetri jooks - istesetõus - kätekõverdused - enesekaitse
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- täidab Sisekaitseakadeemiasse sisseastumise füüsiliste katsete normatiive - kasutab olulisemaid esmaseid enesekaitsevõtteid	- on saavutanud kõigis füüsiliste katsete kategooriates vähemalt 75% normatiivi lävendist - kasutab esmaseid enesekaitsevõtteid tehniliselt korrektselt, efektiivselt ja ohutult
Teema	Relvaõpe (5)
Alateemad: - tehnilised demonstratsioonid	- ohutustehnika laskmisel ja praktiline laskmine
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab ja tunneb politseis kasutatavaid relvi ja erivahendeid, nende ohutu kasutamise nõudeid - praktiline laskmine	- nimetab ja tunneb politsei kasutuses olevat relvastust näidiste varal - kirjeldab tulirelvade kasutamise ohutuse nõudeid korrektselt - täidab Sisekaitseakadeemia laskmisnormatiivi
Teema	Kriminaalpolitsei töövaldkond (6)
Alateemad: - tehnikate ja töövõtete demonstratsioonid	Kriminaalpolitsei töövaldkonda kuuluvad praktilised harjutused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- oskab leida ja eristada asitõendeid muudest esemetest - oskab koostada isikukirjeldust - oskab võtta sõrmejälgi - oskab leida kaasuse põhjal Karistusseadustikust õige kuriteo	- territooriumilt on leitud etteantud arv asitõendeid - kahtlustatava fotorobot vastab fotole ja on tõepärane - sõrmejalg on tehniliselt kvaliteetne - karistusseadustikust kuriteo leidmine ning määratletud on kuriteo õige kvalifikatsioon

Teema	Korrakaitsepolitsei töövaldkond (6)
Alateemad: - tehnikate ja töövõtete demonstratsioonid	Korrakaitsepolitsei töövaldkonda kuuluvad praktilised harjutused
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- oskab riietuda märulipolitsei varustusse - oskab kasutada märulipolitsei turvavarustust - teab olulisemaid märulipolitsei käsklusi ja oskab nende järgi tegutseda - oskab reageerida peretüli sündmuskohal vastavalt etteantud stsenaariumile	- riietumine on toimunud vastavalt juhendi nõuetele - varustuse kasutamine vastavalt juhendile ohutult ja tehniliselt korrektselt - käskluste mõistmine ja nende järgi õige tegutsemine - stsenaariumi mõistmine ja vastav käitumine
Teema	Iseseisev töö (9)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- õppija harjutab ja kinnistab laagris õpitud praktilisi tegevusi; - töötab läbi õppematerjalid, praktiliste tegevuste ja harjutuste juhendmaterjalid.	- sooritab praktilised harjutused ohutult ja tehniliselt õigesti; - sooritab laagriõpet kokkuvõtva kirjaliku testi vähemalt lävendi tasemel.

2.6. Maksundus ja toll

2.6.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- mõistab maksu- ja tollipoliitika üldpõhimõtteid, sh peamist kasutatavat terminoloogiat
- on teadlik maksude kehtestamisest ja nende vajalikkusest riigi eksisteerimise seisukohast lähtuvalt
- mõistab maksuhalduri rolli ja ülesandeid ühiskonnas ning sellest tulenevalt maksumaksja õigusi ja kohustusi
- oskab nimetada ja selgitada tolliprotseduure
- mõistab kaupadele pandud keeldude ja piirangute põhjuseid
- oskab kasutada Eesti tollitariifistikku ning arvutada tollimakse
- teab aktsiisikaupade regulatsioone ja kontrollimeetmeid

Õppesisu

Teema	Maksundus (18 tundi)
Alateema	Maksustamise olemus ja eesmärk (3)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab maksustamise eesmärki ja milleks maksuraha kogutakse - mõistab maksude tasumise vajadust avalike teenuste ja kaupade pakkumisel	- selgitab maksustamise eesmärki ja maksude kogumise vajalikkust - toob näiteid kogutud maksude ja avalike teenuste vaheliste seoste kohta
Alateema	Eesti maksusüsteem: kohalikud ja riiklikud maksud (9)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab, mis on maks ja milleks seda kehtestatakse	- selgitab maksu olemust ja selle kehtestamise eesmärki - teab kuidas maksud kehtestatakse

<ul style="list-style-type: none"> - teab kuidas maksud kehtestatakse - oskab nimetada riiklikke ja kohalikke makse ning sundkindlustusmakseid 	<ul style="list-style-type: none"> - loetleb riiklikke ja kohalikke makse ning sundkindlustusmakse
Alateema	Maksuhalduri ülesanded (3)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab maksuhalduri peamiseid ülesandeid 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab oma sõnadega maksuhalduri rolli ja ülesandeid ühiskonnas
Alateema	Maksuõigusrikkumised (3)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab karistusõiguse üldiseid põhimõtteid, eristades väärtegu ja kuritegu - teab, millised on maksualased väär- ja kuriteod 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab oma sõnadega sisuliselt õigesti karistusõiguse üldiseid põhimõtteid eristades väärtegu ja kuritegu - toob näiteid maksualastest väär- ja kuritegudest
Teemakohane õppekirjandus:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lehis, L. 2012. Maksuõigus. Kirjastus: Juura. 2. Randlane, K. 2016. Maksuvõlgade sissenõudmine. Sisekaitseakadeemia. 3. Lillemets, K. 2006. Maksukorraldus. Loengukonspekt. Sisekaitseakadeemia. 4. Tammert, P. 2005. Maksundus. Õpik ülikoolidele ja kõrgematele õppeasutustele. Tallinn: OÜ Aimwell. 5. Maksukorralduse seadus 20.02.2002, jõustunud 01.07.2002. 6. Eesti Vabariigi Põhiseadus 28.06.1992, jõustunud 03.07.1992. 7. Eesti Vabariigi Põhiseadus, kommenteeritud väljaanne. 2008. Kirjastus: Juura. (lk 566-573).
Teema	Toll (17 tundi)
Alateema	Tollipoliitika üldpõhimõtted (4)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - mõistab tollipoliitika eesmärged ja mõju ühiskonnale 	<ul style="list-style-type: none"> - annab lühiülevaate tolli ajaloolisest taustast - selgitab tollipoliitika arenguid näidete varal
<ul style="list-style-type: none"> - teab erinevaid transpordiliike ja tarneahela olemust 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab välja tuua erinevate transpordiliikide erisused ja valiku erinevate kaupade veol - kirjeldab kauba liikumist ja tolli rolli tarneahelas - koostab lihtsamaid tarneahelaid
Alateema	Tollitoimingud (5)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab tolliprotseduure ja tolliprotseduuridele esitatavaid nõudeid 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab õigesti, kuidas kaup saabub Euroopa Liitu - selgitab tolliprotseduuride olemust - selgitab oma sõnadega tollistaatuse mõistet
Alateema	Eesti tollitariifistik (5)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - teab Eesti tollitariifistiku kasutamist (ETT) - teab kauba klassifitseerimist - teab kaubanduspoliitilisi meetmeid - tunneb kauba päritolu määramise aluseid - on algteadmise tolliväärtusest - oskab arvutada tollimaksu 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kasutada ETT - oskab kodeerida lihtsamaid kaupu - mõistab peamisi tariifseid ja mittetariifseid meetmeid ja oskab neid kasutada ETT-s. - selgitab transpordikulude maksustamist - arvutab tollimaksu õigesti

Alateema	Keeldude ja piirangutega kaubad (3)
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - mõistab kaupadele pandud keeldude ja piirangute põhjuseid - teab tollijärelevalve teostamise põhimõtteid - teab aktsiisikaupade regulatsioone ja kontrolli vajalikkust 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab õigesti keeldude ja piirandutega kaupu - selgitab keeldude ja piirangute põhjusi - kirjeldab tollikontrolli läbiviimist - loetleb ja eristab aktsiisikaupu õigesti - toob näiteid rikkumistest tollis
Teemakohane õppekirjandus:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik 2. Tolliseadus 3. www.emta.ee 4. Riski hindamine. WCO ja Eesti tolli koostöös valminud käsiraamat.

2.7. Vanglateenistus

2.7.1. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse läbimisel õpilane:

- teab vangistuse eesmärke
- kirjeldab vanglateenistuse struktuuri
- teab vangalaametniku tööks vajalikke väärtushinnanguid
- teab vanglate tegevust reguleerivaid õigusakte
- teab vanglas suhtlemise üldiseid nõudeid
- teab riigikaitse laia käsituse olemust
- teab hädakaitse aluseid
- kirjeldab üldiselt vangivalvuri peamised tööülesanded
- kirjeldab üldiselt inspektor-kontaktisiku peamised tööülesanded
- teab, milles seisneb vanglate teabe- ja uurimisametniku töö erisus võrreldes teiste vanglaametnikega
- kirjeldab üldiselt kriminaalhooldusametniku peamised tööülesanded
- demonstreerib rahulikus situatsioonis käe- ja jalalööke, erinevaid tõrjeid, erinevatest haaretest vabanemist

Õppesisu

Teema	Vanglateenistuse üldtutvustus (5)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - vanglateenistuse struktuur ja erinevate struktuuriüksuste roll vanglateenistuses - vangistuse eesmärk - vanglate tegevust reguleerivad õigusaktid - vangla külastus
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab vanglateenistuse struktuuri - teab vangistuse eesmärke - teab vanglate tegevust reguleerivaid õigusakte 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab üldjoontes õigesti vanglateenistuse struktuuri kuuluvaid üksusi ja nende tegevust - nimetab vangistuse eesmärgid - nimetab peamised vangla tegevust reguleerivad õigusaktid
Teema	Eetika ja väärtused (3)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - vanglateenistuja eetikakoodeks

	<ul style="list-style-type: none"> - vanglateenistuse põhiväärtused - Väärtuste mäng
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab vanglaametniku tööks vajalikke väärtushinnanguid	- nimetab, millis(t)est väärtushinnangu(te)st peab vanglaametnik lähtuma konkreetsetes elulistes juhtumites
Teema	Suhtlemine vanglas (3)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - suhtlemine kinnipeetavaga - kuulamine - enesekehtestamine - kinnipeetava manipuleerimisvõtted
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab vanglas suhtlemise üldiseid nõudeid	- selgitab läbi elulise juhtumi, milliseid suhtlemise võtteid kasutati või tuleb kasutada
Teema	Riigikaitse lai käsitus (2)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - riigikaitse lai käsitus - riigikaitse - vanglateenistuse roll riigikaitse laias käsituses
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab riigikaitse laia käsituse olemust	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab, mida hõlmab riigikaitse lai käsitus - kirjeldab, milles seisneb vanglateenistuse roll riigikaitse laias käsituses - toob näiteid, mida saab teha iga elanik riigikaitse laias käsituses
Teema	Hädakaitse (2)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - hädakaitse mõiste - hädakaitse koosseis - hädakaitse piiride ületamine
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab hädakaitse aluseid	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb ära juhtumikirjelduse põhjal, kas on tegu hädakaitse juhtumiga - nimetab hädakaitsepiiride ületamise juhud
Teema	Järelevalve vanglas (3)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - järelevalve eesmärk - valvuri tööülesanded - valvuri töövahendid - keelatud esemed ja läbiotsimine
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- kirjeldab üldiselt vangivalvuri peamiseid tööülesandeid	<ul style="list-style-type: none"> - loetleb valvuri peamisi tööülesandeid - loetleb valvuri varustusse kuuluvaid esemeid - juhtumikirjelduse põhjal tunneb ära keelatud esemed
Teema	Julgeolek (2)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - teabe- ja uurimisosakonna töö eesmärk ja sisu - menetlused - koostöö teiste asutustega
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
- teab, milles seisneb vanglate teabe- ja uurimisametniku töö erisus võrreldes teiste vanglaametnikega	- juhtumikirjelduse põhjal selgitab, kas tegu on teabe- ja uurimisosakonna ülesandega
Teema	Vangistuse täideviimine (2)
Alateemad:	<ul style="list-style-type: none"> - vangistuse faasid ja sisu - kriminaalhooldus
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:

<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab üldiselt inspektor-kontaktisiku peamiseid tööülesandeid - kirjeldab üldiselt kriminaalhooldusametniku peamiseid tööülesandeid 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab vangistuse faasid ja faaside eesmärgid - kirjeldab üldiselt, mida tehakse vanglas, valmistamaks kinnipeetavat ette vanglast vabanemiseks - kirjeldab üldiselt, mida tähendab kriminaalhooldus kriminaalhooldusalusele
Teema	Enesekaitse (13)
Alateemad:	- praktiline õpe
Teema õpiväljundid:	Õpiväljundite hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none"> - demonstreerib rahulikus situatsioonis käe- ja jalalööke, erinevaid tõrjeid, erinevatest haaretest vabanemist 	<ul style="list-style-type: none"> - demonstreerib õige ajastusega ja rahulikus tempos sobiva tehnikaga käelööke, jalalööke, tõrjeid, haaretest vabanemisi
Teemakohane õppekirjandus:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ülevaade vanglateenistusest. 2019. Sisekaitseakadeemia, Vanglateenistus. 2. Madise, L., Pikamäe, P. ja Sootak, J. 2014. Vangistusseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura. 3. Vanglateenistuse koduleht 4. Vanglateenistuja eetikakoodeks 5. Karistusseadustik 6. Elanikkonnakaitse kontseptsioon. 2018. Riigikantselei, Siseministeerium. 7. Õppevideod